

فناوری و رسانه

فیلترشکن وصل، امنیت سایبری پر

سوق دادن کاربر به مصرف وی پی ان در وضعیتی ادامه دارد که هر روز در اخبار با هک شدن و حملات سایبری به گوش می رسد. فیلترشکن ها مجموعه ای از روش ها و نرم افزارهای مختلف هستند که برای عبور از فیلتر آن استفاده می شود. بعضی از فیلترشکن ها کاربرد امنیتی دارند، یعنی با عوض کردن آی پی آدرس فرد مورد نظر، جلوی هک شدن را می گیرند اما از طرفی بعضی از نرم افزارهایی که در قالب فیلترشکن عرضه می شوند، بد افزارهایی هستند که توسط مجرمان سایبری و جهت سوء استفاده از کاربران ارائه شده اند.

سایر برنامه ها و سرویس های موجود در دستگاه شما نیز داده های رمزگذاری شده یا بدون رمزگذاری را منتقل می کنند.

رد پای کاربر ناآگاه بر جای می ماند

در مقررات حریم خصوصی سایفون همچنین اشاره شده است که «برای سرویس های رمزگذاری نشده، این امکان برای ارائه دهنده وی پی ان وجود دارد که محتوای داده های شما را ببیند، جمع آوری و اصلاح کند (به عنوان مثال، تبلیغات را به آن تزریق کند).

برای داده های رمزگذاری شده، هنوز هم برای یک وی پی ان امکان جمع آوری ابر داده درباره سایت های بازدید شده یا اقدامات انجام شده وجود دارد. همچنین باید نگران این باشید که ارائه دهنده وی پی ان شما داده های شما را با اشخاص ثالث به اشتراک می گذارد.

اما بعد از اخطارهایی که ذکر آن رفت سایفون در خصوص حفظ حریم خصوصی کاربران این نوید را داده است که «هیچ داده وی پی ان که در اینجا ذکر نشده است جمع آوری یا ذخیره نمی کنیم، محتوای داده های وی پی ان شما را تغییر نمی دهیم و هیچ گونه داده حساس یا خاص کاربر را با اشخاص ثالث به اشتراک نمی گذاریم.» سایفون چه نوع داده های کاربری را جمع آوری می کند؟

داده های فعالیت کاربر

در حالی که دستگاه کاربر از طریق سایفون تونل می شود، اطلاعاتی در مورد نحوه استفاده از آن جمع آوری می شود و اینکه چه پروتکلی برای اتصال استفاده شده ضابط می شود، مدت زمان اتصال دستگاه، چند بایت در طول اتصال منتقل شده است و برخی از اطلاعات جغرافیایی و ISP برای برخی از دامنه ها (اما تعداد بسیار کمی و فقط آنهایی که محبوب هستند) یا آدرس های IP سرور (به عنوان مثال، سرورهای بد افزار شناخته شده) که بازدید می شوند، همچنین تعداد بایت هایی که

سایفون که یکی از موارد پر مصرف است و مانند اپلیکیشن نصب می شود، تمامی قوانین مرتبط با نشر اطلاعات را در سایت خود منتشر کرده است.

پیشتر ما یک هال، بنیانگذار و رئیس شرکت فیلترشکن سایفون در گفت وگویی با بی بی سی اعلام کرده بود که: «روزانه حدود ۵ میلیون نفر به شبکه ما وصل می شوند و در شرایط اوج هم روزانه تا ۱۱.۵ میلیون کاربر را که به سایفون وصل شده اند، تجربه کرده ایم. به طور متوسط هر هفته حدود ۳۵ میلیون نفر یعنی اکثریت

بزرگسالان در ایران یک زمانی را از سایفون برای دور زدن فیلترینگ استفاده می کنند.»

والبته این ادعا را هم دارد، آماری که می دهد، کاملاً مستند و شفاف و روی سامانه هایشان قابل رصد است.

سایفون در سایت خود آورده که به حقوق تمام کاربران اینترنت برای حفظ حریم خصوصی اعتقاد دارد و تمام اطلاعات جمع آوری شده توسط این شرکت، از آنجایی که به کاربران مربوط می شود، قابل شناسایی نیستند.

همچنین آورده است که «هنگام استفاده از وی پی ان یا پروکسی، باید نگران این باشید که ارائه دهند هوی پی ان چه چیزی را می تواند در داده های شما ببیند، آن جمع آوری کند و با آن چه کاری انجام دهد. وقتی از وی پی ان استفاده می کنید، تمام داده ها به دستگاه شما ارسال و از طریق آن می رود. اگر از وب سایتی بازدید می کنید که از HTTP رمزگذاری نشده استفاده می کند، تمام داده های آن سایت برای وی پی ان قابل مشاهده است. اگر از وب سایتی بازدید می کنید که از HTTPS رمزگذاری شده استفاده می کند، محتوای سایت رمزگذاری شده است، اما برخی از اطلاعات سایت ممکن است برای وی پی ان قابل مشاهده باشد.

مصرف وی پی ان در کشور را نشان می دهد. با توجه به اینکه کاربر ایرانی به بسیاری از سایت ها و درگاه های مطرح خارجی نیز دسترسی ندارد، مصرف

وی پی ان برای این درگاه ها نیز باید به آمار کاربران پلتفرم ها اضافه شود. طبق آمار یکتانت، ۸۰ درصد کاربران در گروه های سنی مختلف برای ورود به شبکه های اجتماعی و پیام رسانی از وی پی ان استفاده می کنند. این باعث شده تا گردش مالی خرید و فروش وی پی ان در سال ۱۴۰۱ به یک بازار ۲۵ تا ۳۰ هزار میلیارد تومانی تبدیل شود. تمام این آمار نشان از تمایل بالای مردم به استفاده از بستری فیلترشکن دارد.

آرمان ملی نیز در گزارشی گفته است در همین حال که کمیسیون صنایع مجلس از آمار ۹۶ درصدی میزان استفاده کنندگان از فیلترشکن می گوید، آمارهای دیگری نیز این موضوع را بررسی و گزارش کرده اند. برای نمونه، بر اساس گزارش مرکز آمار، ۶۰ میلیون نفر از ایرانی ها از شبکه های اجتماعی فیلترشکن استفاده می کنند. دنیای اقتصاد نیز ۲۱ آبان ۱۴۰۲ نوشت: «برآورد مرکز پژوهش های مجلس نیز حاکی از آن است که حدود ۹۰ درصد ایرانیانی که از اینترنت استفاده می کنند، فیلترشکن پولی یا رایگان دارند.» همچنین انجمن تجارت الکترونیک تهران هم تیرماه گذشته در گزارشی که از وضعیت اینترنت منتشر شده، اعلام کرد که ۹۶ درصد مردم از فیلترشکن استفاده می کنند.

سایفون چه اطلاعاتی از کاربر ذخیره می کند؟

مصرف قابل توجه وی پی ان ها در ایران خود به یکی از تهدیدات سایبری تبدیل شده است. تا جایی که حتی بهترین فیلترشکن ها نیز از امنیت کامل برخوردار نبوده و ممکن است اطلاعات کاربر را ذخیره و منتشر کنند. به عنوان مثال وی پی ان

بیشتر فیلترشکن ها از نوع وی پی ان هستند و VPN مخفف کلمه Virtual Private Network به معنای شبکه اختصاصی مجازی است و از یک پورت و پروتکل خاص استفاده می کند. عمده استفاده وی پی ان در دنیا برای حفظ امنیت است؛ مثلاً اگر یک کاربر یا مسئولی به خارج از کشور رفته باشد و بخواهد از آنجا با حفظ امنیت، به اینترنت بانکش و یا سرویسی در داخل ایران وارد شود، اگر به شبکه آن کشور اطمینان نداشته باشد، از وی پی ان استفاده می کند.

وضعیت استفاده از وی پی ان توسط کاربران ایرانی

مشتریان اصلی وی پی ان ها افرادی هستند که قادر به دستیابی به سایت خاصی نبوده و مجبورند فیلتر را دور بزنند. در وضعیت فعلی بیشتر از تحقیق و پژوهش عموم مردم ایران از وی پی ان برای دور زدن سیاست فیلترینگ سه پلتفرم تلگرام، اینستاگرام و واتس آپ استفاده می کنند. از این رو که بر اساس نتایج آخرین نظرسنجی ایسپا در سال ۱۴۰۲، ۴۶/۵ درصد مردم از «اینستاگرام»، ۳۵/۳ درصد از «واتس آپ»، ۳۴/۶ درصد از «تلگرام»، ۲۵/۲ درصد از «ایتا»، ۲۴/۱ درصد از «روبویکا» و ۸/۷ درصد نیز گفته اند از «بله» استفاده می کنند. میزان استفاده از سایر پیام رسانی ها و شبکه های اجتماعی کمتر از ۷ درصد بوده است.

به گزارش ایسپا، میزان استفاده مردم از پیام رسانی ها و رسانه های اجتماعی خارجی از قبیل اینستاگرام، واتس آپ و تلگرام در دو سال اخیر با نوسان همراه بوده است، به طوری که استفاده از پیام رسانی واتس آپ از ۷۱/۱ درصد در خرداد ۱۴۰۱ به ۳۵/۳ درصد در دی ماه ۱۴۰۲ کاهش یافته است. رسانه های اجتماعی داخلی مثل روبیکا و ایتا از اسفند ۱۴۰۱ تاکنون، میزان استفاده آنها، تغییر قابل توجهی نداشته است.

این میزان کاربرد در واقع درصد نسبی

۸۰ درصد کاربران در گروه های سنی مختلف برای ورود به شبکه های اجتماعی و پیام رسانی از وی پی ان استفاده می کنند. این باعث شده تا گردش مالی خرید و فروش وی پی ان در سال ۱۴۰۱ به یک بازار ۲۵ تا ۳۰ هزار میلیارد تومانی تبدیل شود